

HOMILIE MGR. JOHAN BONNY, BISSCHOP VAN ANTWERPEN

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal Antwerpen Middernachtmis van Kerstmis, vrijdag 25 december 2015

Jes. 9, 1-3.5-6

Tit. 2, 11-14

Lc. 2, 1-14

Broeders en zusters,

Hoe groot moet je zijn om klein te kunnen worden? In deze kerstnacht gaat het inderdaad over groot en over klein. De engelen zetten hoog en groots in, wanneer ze zingen: *'Eer aan God in den hoge en vrede op aarde aan de mensen in wie Hij welbehagen heeft'*. Daar begint het verhaal van Kerstmis: 'in den hoge', bij de grootheid van God. Gods hart en handen omvatten de hele wereld en de hele geschiedenis. Hij is onze Schepper en Verlosser. De Bijbel herhaalt het in alle toonaarden: zijn liefde houdt in eeuwigheid stand, zijn verbond blijft voor altijd van kracht, zijn beloften trekt Hij nimmer terug. Uit dat goddelijk verlangen komt Kerstmis voort. In Jezus is God helemaal uit de schaduw getreden. *'Wie Mij ziet, ziet de Vader'*, zal Jezus later zeggen (Joh. 14,9). Het klinkt bijna godslasterlijk: dat een mens waarlijk en waarachtig God kan laten zien. Toch is dit de kern van ons christelijk geloof: dat in Jezus niemand minder dan God zelf ons menselijk bestaan is binnengetreden. Wat maakt Kerstmis voor gelovigen zo ontroerend? Uiteraard het kleine kind in de kribbe. Elke pasgeboren baby maakt diepe gevoelens in ons wakker. Tegelijk gaat het op Kerstmis om nog zoveel meer. Jezus is niet zomaar een pasgeboren kind als alle andere. In zijn kleinheid woont de grootheid van God. Dat maakt Kerstmis voor ons zo ontroerend. Zo groot is God dat Hij in Jezus zo klein kan worden.

Is klein worden dan belangrijk? Wie wil er nu klein worden? Een mens is geroepen om te groeien, om zijn talenten te gebruiken en op eigen benen te staan. We houden van kleine kinderen, maar willen niet dat deze kinderen klein blijven. Ze moeten groot worden. En toch weten we: groeien heeft niet alleen te maken met leren 'groot zijn', maar ook met leren 'klein zijn'. Dat zijn trouwens de moeilijkste lessen in het leven: die om te leren 'klein zijn'. Over welke moeilijke kleinheid gaat het dan? Het gaat over de kleinheid die met nabijheid te maken heeft. Grootheid schept afstand, kleinheid schept nabijheid. Wie dichter bij zijn collega's wil komen, moet zijn houding van superioriteit durven afleggen. Wie dichter bij zijn vriend of partner wil komen, moet zijn broosheid en beperktheid in de liefde durven erkennen. Wie dichter bij zichzelf wil komen, moet zijn

zwakke plekken onder ogen durven zien. Wie dichter bij God wil komen, moet eerst van het podium weer op de vlakke grond van het leven gaan staan. Op weinig feestdagen voelen we zoveel nabijheid als op Kerstmis. Die nabijheid doet ons goed. Ze maakt andere en betere mensen van ons. Verlang je naar meer nabijheid, zegt Jezus, hou dan niet angstvallig je grootheid of stoerheid vast. Geef ruimte aan je kleinheid en je zal zoveel nabijheid winnen. Grootheid schept afstand, kleinheid schept nabijheid. Dat is het geheim van Kerstmis. Dat is het geheim waarvan Jezus de sleutel heeft.

De voorbije zomer heeft heel de wereld de beelden van een kind gezien. Het waren bijzonder tragische beelden. Aydin, een driejarig jongetje, lag dood aangespoeld aan de kust van de Turkse stad Bodrum. Samen met zijn vader, zijn moeder en zijn broertje Galip was hij als vluchteling onderweg van Syrië naar het Griekse eiland Kos. Het gammele bootje sloeg lek en zonk. Aydin en Galip verdronken samen met hun moeder. Alleen hun vader overleefde het drama. De foto's van het kindje gingen in enkele uren de wereld rond. Wie ook maar over een krant of een beeldscherm beschikt, heeft de beelden gezien. Het was letterlijk een anti-Kerstmis, het tegendeel van alles waar het met Kerstmis over gaat. Geen levend maar een dood kind. Geen gelukkige jonge ouders maar een gebroken gezin. Geen warme verbondenheid maar koude verlatenheid. Geen liederen van vreugde maar tranen van verbijstering. 'Waar is God?' vragen wij dan. Maar is dat wel de goede vraag? Juister lijkt me hier de vraag: 'Waar is de mens?'. Waar is de mens met zijn ethische en sociale verantwoordelijkheid? Waar is de mens voor zijn medemens? Kerstmis mag ons niet in slaap wiegen. Kerstmis gaat niet over romantische kaartjes en sfeervolle dromen. Kerstmis gaat over de dagelijkse realiteit. Het kind in de kribbe ligt er niet voor zichzelf. Het ligt er namens alle kinderen die te klein zijn om zich te weren en zich te verdedigen. Het ligt er namens alle mensen die kamperen in het open veld of overleven in de kansarme rand van de samenleving. Het ligt er namens allen die uitzien naar God omdat zij alleen nog van Hem redding en eerherstel kunnen verwachten. Het lied van de engelen op Kerstmis begon hoog met een feestelijk *'Eer aan God in den hoge'*. Hun lied bleef daar echter niet hangen. Het daalde naar beneden met een hoopvol *"vrede op aarde aan de mensen in wie Hij welbehagen heeft"*. Die bede mogen we op Kerstmis niet loslaten.

Hoe groot moet je zijn om klein te kunnen worden? Ik hoop dat die vraag vandaag mag natrillen, in de buurt van de kribbe. In Jezus legde God alle grootheid af, om ons nabij te kunnen te zijn, zo nabij als mogelijk. Daar kunnen wij slechts erkentelijk en dankbaar voor zijn. Amen.

+ Johan Bonny
Bisschop van Antwerpen